KUNTALIITTO

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueiden karttatarkastelu

26.4.2021

Erityisasiantuntija Tuulia Innala

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus kartalla

- Tiedot perustuvat Suomen Kiertovoiman KIVOn ja Kuntaliiton kyselyihin jätelaitoksilta ja kunnista 2019-2020 sekä muutamiin tarkistuksiin 4/2021
  - Perustuu pääasiassa lainvoimaisen päätöstilanteen mukaiseen analyysiin, muutamassa kunnassa vielä siirtymä käynnissä, esim.
    - Kouvolassa kunnan kuljetusurakka lasi-, metalli- ja kartonkipakkauksissa alkaa 1.7.2021
    - Kiertokapulan alueella muovipakkausjätteen urakat alkavat 1.3. tai 1.5.2021
    - Jätelaitoksista vain ne, joissa on kunnan järjestämää kuljetusta on merkitty karttaan tummin reunaviivoin
- 170 kunnassa/294 (58 % manner-Suomen kunnista) on kunnan järjestämää kuljetusta kokonaan tai joiltakin osin
  - Asukkaista noin 65 % kunnan sekajätteen kuljetuksessa*, 68 % biojätteen kuljetuksessa*, 60 % kaikkien tai osan pakkausjätteistä kuljetuksessa**
- Kunnan järjestämässä kuljetuksessa kaikki kerättävät jätelajit eli seka-, bio- ja kaikki pakkausjätteet (kartassa tumman liilat alueet)
  - 110 kuntaa, 37 % kunnista (Huom. Pieni osa Sastamalasta ja suurin osa Kurikasta, asukasluvuissa otettu huomioon)
  - 2,9 miljoonaa asukasta, 53 % asukkaista
  - Hyötyjätteiden keräys jätehuoltomääräysten mukaisesti
- Kunnan järjestämässä kuljetuksessa seka-, bio- ja jokin/jotkut pakkausjätelajit (kartassa vaaleanpunaiset alueet)
  - Noin 400 000 asukasta, 7 % asukkaista, 12 kuntaa
  - Pakkausjätteistä kunnan kuljetuksessa tyypillisimmin muovipakkausjätteet
- Kunnan järjestämässä kuljetuksessa seka- ja biojätteet (kartassa oranssinpunaiset alueet)
  - vajaa 155 000 asukasta, 8 kuntaa
- Kunnan järjestämässä kuljetuksessa sekajätteet (kartassa harmaat alueet)
  - kiinteistöiltä kerätään yleensä vain sekajätteitä näissä 14 kunnassa, esim. Lapissa
  - Mikäli jätehuoltomääräyksissä olisi erilliskeräysvelvoitteet, kuljetus olisi yleensä kunnan järjestämää päätöksen mukaan
- Kunnan järjestämässä kuljetuksessa vain biojätteet (kartassa siniset alueet)
  - 131 000 asukasta, 16 kuntaa
- Sekajärjestelmässä olevat kunnat
  - Noin 165 000 asukasta
  - Kunnan eri alueilla jotakin samaa jätelajia kerätään sekä kunnan että kiinteistönhaltijan järjestämänä

* Prosentti sisältää myös asukkaat sekajärjestelmistä arvioiden perusteella
** pakkausjätteiden kuljetuksissa mukana velvoiterajan ylittävät ja kunnan vapaaehtoisen palvelun piirissä olevat kiinteistöt asukasmäärästä

KUNTALIITTO

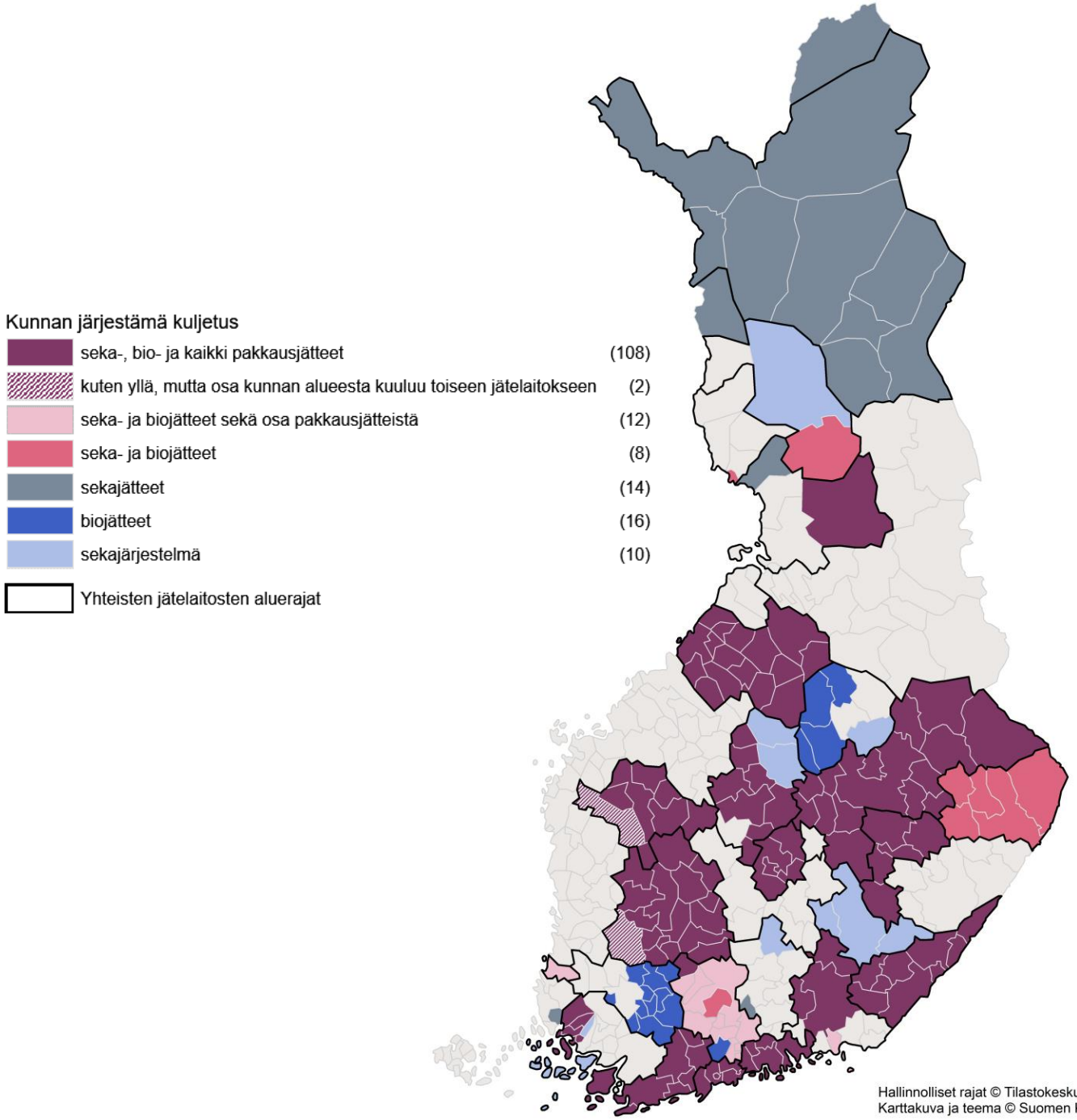

Muovipakkausten keräys kiinteistöiltä on kaikkiaan varsin uutta. 122 kunnassa (41 %), joissa asuu 3,3 milj. asukasta (60 % suomalaisista), kunta järjestää kuljetuksen. Keräysmäärä lisääntyy koko ajan.

Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus

Kunnan vastuulla oleva keräys kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa

- Kunnan huolehtimisvastuulla ovat myös kiinteistönhaltijan jätteenkuljetusjärjestelmäalueilla sijaitsevien kuntien sekajätteen keräys ja kuljetus sekä jätehuoltomääräysten mukaiset bio- ja pakkausjätteiden keräys ja kuljetus (kartan valkoiset kunnat)
  - Tällöin kyseessä ei ole vapaasti markkinoiden toteutettavissa oleva jätteenkuljetus, vaan jätelain säätelemä kunnan huolehtimisvastuulla oleva kuljetus riippumatta kuljetustavasta
  - Tämä keräys sekoitetaan usein jätelain 41.3 §:n keräykseen, mutta ei ole sitä, vaan toteutuu jätelain 35 §:n nojalla. Kunnan huolehtimisvastuu tarkoittaa, että kunnassa on tullut tehdä erikseen päätös kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, jätelain 37 §:n edellytysten täyttyessä sekä sitä, että erilliskeräyksestä on annettu jätehuoltomääräyksissä määräyksiä. 41.3 § puolestaan ei ole edellyttänyt voimassa olevain jätelain mukaan erillistä päätöstä. Jätelain muutos tulee selkeyttämään tilanteen 41.3 § osalta.
- Useimpien kuntien jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteita on kiristetty asteittain kohti uusia asetuksella säädettäviä velvoitteita.
- Mikäli kunta ei pakkausjätteiden keräyksestä huolehdi (= ei ole jätehuoltomääräyksissä asiasta säädellyt/asettanut velvoiterajoja tai tarjoa vapaaehtoista kuljetusta ko. kiinteistölle), kiinteistönhaltijalla on halutessaan jätelain 41 §:n 3 mom nojalla oikeus tilata ylimääräistä pakkausjätteiden kuljetuspalvelua yksityisiltä jätehuoltoyrityksiltä.

Kiinteistönhaltijan omaehtoinen keräys kunnan tarjonnan ulkopuolella

- Yksityisten tarjoamasta, 41.3 §:n nojalla tarjoamasta pakkausjätteen kuljetuksen laajuudesta ei ole tietoja. Se kohdentuu useimmiten pieniin, jätehuoltomääräysten keräysvelvoitteiden ja kunnan tarjoaman vapaaehtoisen keräyksen ulkopuolisiin kiinteistöihin ja vähenee ajan kanssa kunnan jätehuoltomääräysten kiristyessä. Lisäksi nykytila selkeytyy, kun kunnat antavat jatkossa selkeät jätehuoltomääräykset vapaaehtoisen erilliskeräyksen järjestämisestä.
  - Kyse on kiinteistönhaltijalle annetusta oikeudesta, ei yksityiselle jätehuoltoyrityksille annetusta oikeudesta
  - Kiinteistönhaltijan ei ole pakko käyttää oikeuttaan.

KUNTA-
LIITTO